

Runonlausuntaa, joikua ja ambient-jazzia

KONSERTIT

**Fredagar på Sibbe:
Holmberg & Lyytinen.**
Sibelius-museossa 31.10.

I kivanhat saamelaisperinteet ja tuore arktinen jazz kohtasivat ennakkoluulottomasti Sibelius-museossa.

Niillas Holmbergin ja Pauli Lyytisen kaksikosta kumpikin on alojensa voimahahmoja: Holmberg on saamelaisperinnettä nykykulttuuriin yhdistävä, lukuisissa yhteyksissä palkittu runoilija, muusikko ja kulttuuri- ja ympäristöaktivisti. Saksofonisti ja säveltäjä Lyytinen puolestaan on pohjoismaisen nykyjazzin kentällä keskeinen tekijä, ja hänen viime vuonna julkaistu sooloalbuminsa *Lehto/Korpi* voitti Jazz-Emman 2024.

Konsertti oli osa viime viikolla ilmestyneen levyn, *Naarattu Lauu* (Eclipse Music), julkaisukiertoa. Samalla julkaistiin myös Holmbergin runokirja *Naarattu* (Gummerus).

Kokonaisuudessa kietoutuvat yhteen muun muassa joiku, runonlausunta sekä elektronisesti muokattu ja laajennettuja soittotekniikoita hyödyntävä saksofonisointi. Tyyllillisesti se yhdistelee omaperäisesti muun muassa ambientia, jazzia, improvisaatiota sekä nykykansanmusiikkia. Lopputulos on uniikki.

Tuore albumi vietiin samantien uudelle tasolle: kappaleita laajennettiin kestollisesti ja niiden teemoista otettiin kaikki irti hetkessä tapahtuvien kehittyä.

Keskeinen elementti ja myös musiikin ydin oli Holmbergin runoissa ja joiussa, jotka veivät tämän kotiseuduille Utsjoen maisemiin. Runot on kirjoitettu suomeksi, mutta myös pohjoissaamenkielisiä katkelmia kuultiin konsertissa. Runot loivat oman arvoituksellisen tasonsa mystiikkaa huokuvaan kokonaisuuteen. Holmbergin äänenkäyttö oli monipuolista pehmeästä, lempeän sileästä joiusta korkeaan, äänen rikoutumiseen asti riipivään sointiin. Runoja ja musiikkia yhdisti intuitiivisuus.

Lyytisen *Idearikkaus* pääsi oikeuksiinsa. Saksofonisointi itessään laajeni hengityksenkaltaisesta huminasta kirkuviin, joikua matkiviin korkeuksiin. Kerrostetut sointimaiset maadoittivat. Perkussiiviset elementit, kuten sormipiano sekä rytmisoittimet loivat kontrastia. Sointikudokset kerrytyivät vapaina orgaanisesti. Lyytinen syventyi sointiin ja sen yksityiskohtiin: sävyjen hienovarainen taju teki kokonaisuudesta viimeistellyn.

Minimalistisen toisteiset, hypnoottiset melodiat ja iskevä rytmikka vetosivat esimerkiksi *Majava*-kappaleen versiossa, ja *Deminutiivit*-kappale lähti uusille tajunnan tasoille muokattujen, vääristyneiden elektronisten sointien ja tuulikellojen yhdistelmästä.

Kaksikko kuunteli toisiaan herpaantumattomasti ja oli vahvan levollisesti läsnä hetkessä. Myös yleisö nautti tiheällä keskittymisellä.

Paullina Rahlala

→ Niillas Holmberg, lausunta, joiku, Pauli Lyytinen, saksofoni, eloelektroniikka.